

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 6/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2010 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 54/2011 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- finanssisihteeri Veli Auvinen, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- tietohallintopäällikkö Lennart Wahlfors, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
- erikoistutkija Pia Mäkelä, Terveystieteiden tutkimuskeskus
- rikostorjuntapäällikkö Esko Hirvonen, Tullihallitus
- toimitusjohtaja Elina Ussa, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen tavoitteena on lisätä valtion verotuloja valtiontalouden tasapainottamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös alkoholihaittojen vähentäminen koko väestön osalta, mutta erityisesti kiinnitetään huomiota lapsiin ja nuoriin. Alkoholin kokonaiskulutuksen määrä on merkityksellisin alkoholin sosiaalisiin ja terveydellisiin haittoihin vaikuttava tekijä. Valiokunta pitää tärkeänä, että maltillisia veronkorotuksia jatketaan alkoholin kokonaiskulutuksen vähentämiseksi.

Esitetyt veronkorotukset painotetaan mietoihin nuorten suosimiin juomiin siten, että oluen ja

käymisteitse valmistettujen juomien alkoholiveroa korotetaan 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien 10 prosenttia. Veronkorotusten seurauksena oluen vähittäismyyntihinnat nousevat keskimäärin 5 prosenttia, viinien hieman yli 3 prosenttia ja viinan 7,7 prosenttia. Valiokunta pitää tärkeänä, ettei veronkorotuksen vaikutus nuorten suosimien alkoholijuomien hintaan jää muita juomia vähäisemmäksi.

Viime vuosina tehtyjen maltillisten veronkorotusten seurauksena alkoholin tilastoitu kulutus on vähentynyt vuoden 2007 8,7 litrasta vuoden 2010 8,1 litraan absoluuttista alkoholia asukasta kohti laskettuna. Samanaikaisesti tilastoi-

maton kulutus on kasvanut 1,8 litrasta 1,9 litraan. Kuluvana vuonna tilastoitu kulutus on laskenut tammi—heinäkuussa 1,7 prosenttia.

Alkoholihaittojen välittömiksi kustannuksiksi on arvioitu vuonna 2008 (terveys- ja sosiaali-kulut sekä rikollisuusvalvonta ja turvallisuus) 750—1 000 miljoonaa euroa välillisten kustannusten ollessa 3,3—6,2 miljardia euroa (THL: Päihdetilastollinen vuosikirja 2010).

Alkoholista aiheutuvat haitat ovat kokonaiskulutuksen vähentyessä myös vähentyneet. Vuoden 2010 ennakkotietojen mukaan esimerkiksi törkeiden pahoinpitelyjen määrä on vähentynyt viisi prosenttia ja rattijuopumusten määrä 10 prosenttia. Alkoholimyrkytykseen kuolleiden määrä väheni vuodesta 2008 vuoteen 2009 noin 14 prosenttia ja tapaturmaan tai väkivaltaan päihtyneenä kuolleiden määrä yli 8 prosenttia.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan matkustajatuonnin aiempien vuosien kasvu on tänä vuonna kääntynyt selvään laskuun. Tammi-

syyskuussa alkoholijuomien matkustajatuonti on vähentynyt yhdeksän prosenttia. Nyt tehtävän korotuksen jälkeenkin matkustajatuonnin arvioidaan jäävän selvästi alle vuoden 2005 tason. Matkustajatuonnin volyymien kehitystä on kuitenkin syytä seurata tarkasti. Lisäksi alkoholin internetmyynti tulisi saada nykyistä kattavammin tilastoinnin piiriin. Valiokunnan käsityksen mukaan maltillisten veronkorotusten jatkaminen on perusteltua, koska näin toteutettuna korotukset johtavat alkoholin kokonaiskulutuksen ja alkoholin aiheuttamien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen vähenemiseen.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Sanni Grahn-Laasonen /kok
Arja Juvonen /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /kok
Hanna Mäntylä /ps
Annika Saarikko /kesk
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /kok
Anu Vehviläinen /kesk
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.